Қазақстан астаналарына саяхат

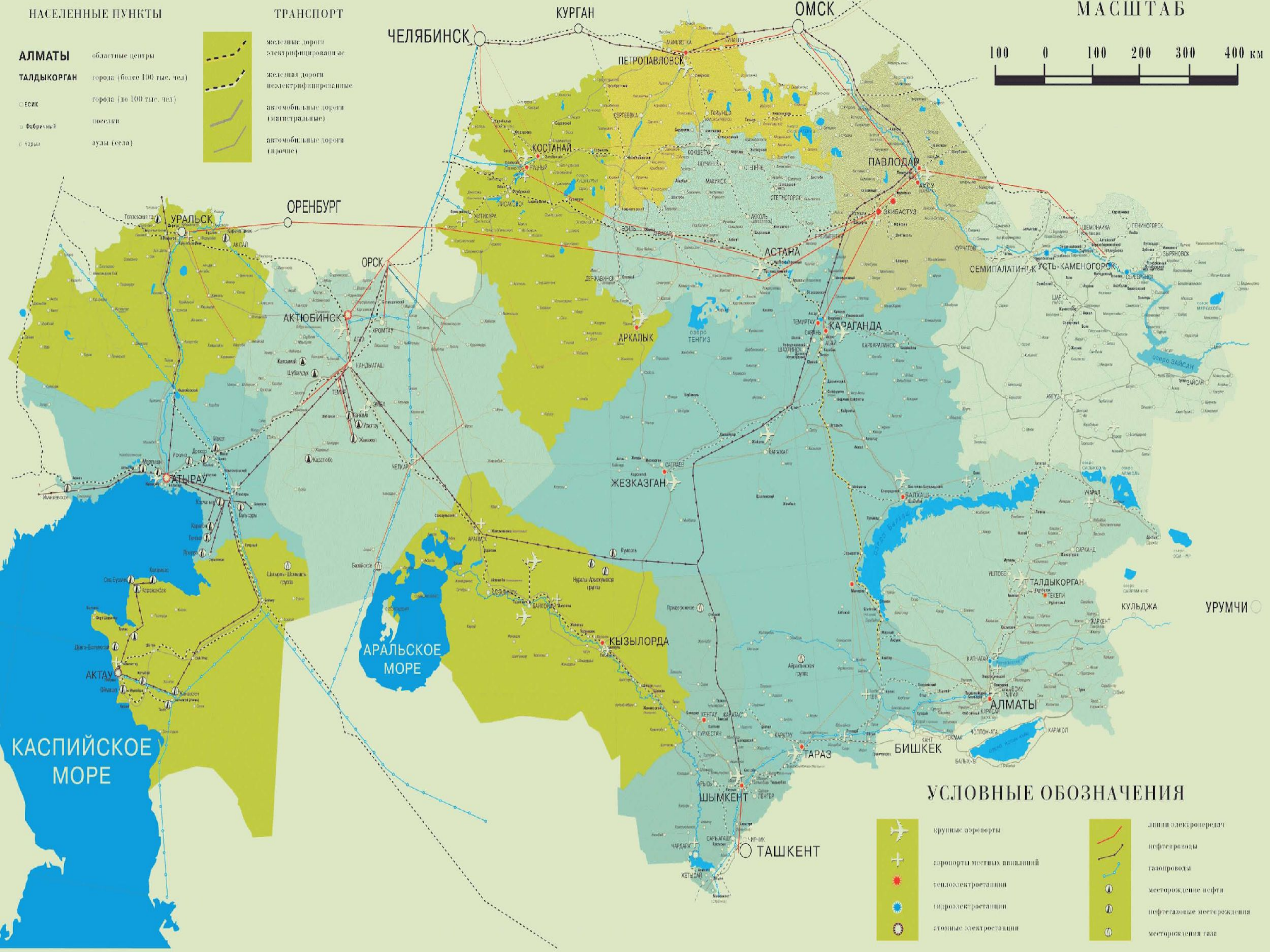
НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ
АЛМАТЫ областные центры
ТАЛДЫКОРГАН города (более 100 тыс. чел)
ЕСИК города (до 100 тыс. чел)
Фабричный поселки
Чарын аулы (села)
ТРАНСПОРТ
железные дороги электрифицированные
железные дороги неэлектрифицированные
автомобильные дороги (магистральные)
автомобильные дороги (прочие)
МАСШТАБ
100 0 100 200 300 400 км
УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ
крупные аэропорты
аэропорты местных авиалиний
теплоэлектростанции
гидроэлектростанции
атомные электростанции
линии электропередач
нефтепроводы
газопроводы
месторождение нефти
нефтегазовые месторождения
месторождения газа
ЧЕЛЯБИНСК
КУРГАН
ОМСК
ПЕТРОПАВЛОВСК
КОСТАНАЙ
ПАВЛОДАР
ЭКИБАСТУЗ
ОРЕНБУРГ
УРАЛЬСК
ОРСК
АСТАНА
СЕМИПАЛАТИНСК
УСТЬ-КАМЕНОГОРСК
АКТЮБИНСК
АРКАЛЫК
КАРАГАНДА
ЖЕЗКАЗГАН
АТЫРАУ
БАЛХАШ
ТАЛДЫКОРГАН
КУЛЬДЖА
УРУМЧИ
АРАЛЬСКОЕ МОРЕ
КЫЗЫЛОРДА
АКТАУ
АЛМАТЫ
ТАРАЗ
БИШКЕК
ШЫМКЕНТ
ТАШКЕНТ
КАСПИЙСКОЕ МОРЕ

1- астана-Орынбор қаласы (1920-1925)

Орынбор қаласы
(1920-1925 ж)

1920 жылы Қазақстан Ресейдің құрамындағы автономиялы республика болып құрылған соң, Орынбор бас қала болып жарияланды. Орынбор өлкесі ол кезде қазақ жерінің құрамдас бір бөлігі саналатын, қазір Орынбор Ресей Федерациясындағы қала, облыс орталығы, орысша атауы Оренбург. Бұл қала 1735 ж. бекініс қамал ретінде қаланып, аты Ор өзенінің атына байланысты қойылған.

АДАМЗАТ ТАРИХЫНДАҒЫ ЖАЗУ ТҮРЛЕРІ:

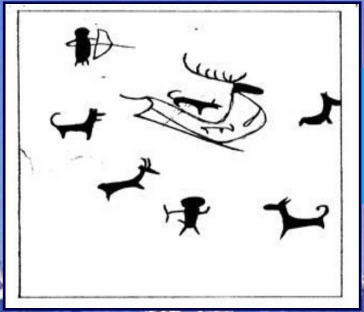

1.ПИКТОГРАФИЯЛЫҚ ЖАЗУ:

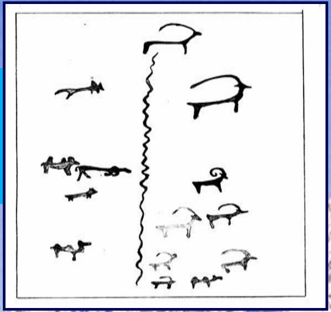

2.<u>ИДЕОГРАФИЯЛЫҚ ЖАЗУ</u> - жекелеген сөздерді, морфемаларды шартты таңбалар арқылы белгілейді. Онда әр сөздің тұрақты графикалық таңбасы, әр таңбаның меншікті мағынасы болады. Идеографиялық жазудың мысалдары: <u>иероглиф</u> жазу.

3<u>. БУЫН ЖАЗУЫНДА</u> - сөз құрамындағы әрбір буын жеке таңбамен белгіленеді. Бұған жапон, үнді, т.б. жазулары жатады.

<u>4.ДЫБЫСТЫҚ ЖАЗУ</u> (әріп жазуы) – жазудың дамып жетілген түрі, тіл дыбыстарын, фонемаларды әріппен таңбалайтын жазу жүйесі. Әріптер белгілі жүйеде қолданылған.

ҚАЗАҚ ТІЛІНІҢ АРАБ ӘЛІПБИІ
(1920-1929 ж . ДЕЙІН)

Таңбалар	мәні	Таңбалар	мәні
ا ـا	Аа	ض ـض ـضـ ضـ	Зз
ب ـب ـبـ بـ	Бб	ط ـط ـطـ طـ	Тт
پ ـپ ـپـ پـ	Пп	ظ ـظ ـظـ ظـ	Зз
ت ـت ـتـ تـ	Тт		-
ث ـث ـثـ ثـ	Сс	غ ـغ ـغـ غـ	Ғғ
ج ـج ـجـ جـ	Дж	ف ـف ـفـ فـ	Фф
ح ـح ـحـ حـ	Хх	ق ـق ـقـ قـ	Кк
خ ـخ ـخـ خـ	Хх	ك ـك ـكـ كـ	Кк
چ ـچ ـچـ چـ	Чч	ل ـل ـلـ لـ	Лл
د ـد	Дд	م ـم ـمـ مـ	Мм
ذ ـذ	Зз	ن ـن ـنـ نـ	Нн
ر ـر	Рр	ه ـه ـهـ هـ	Һh
ز ـز	Зз	و ـو	Уу
ژ ـژ	Жж	ي ـي ـيـ يـ	і, й, ь
س ـس ـسـ سـ	Сс		
ش ـش ـشـ شـ	Шш		
ص ـص ـصـ صـ	Сс		

© www.BFoto.ru

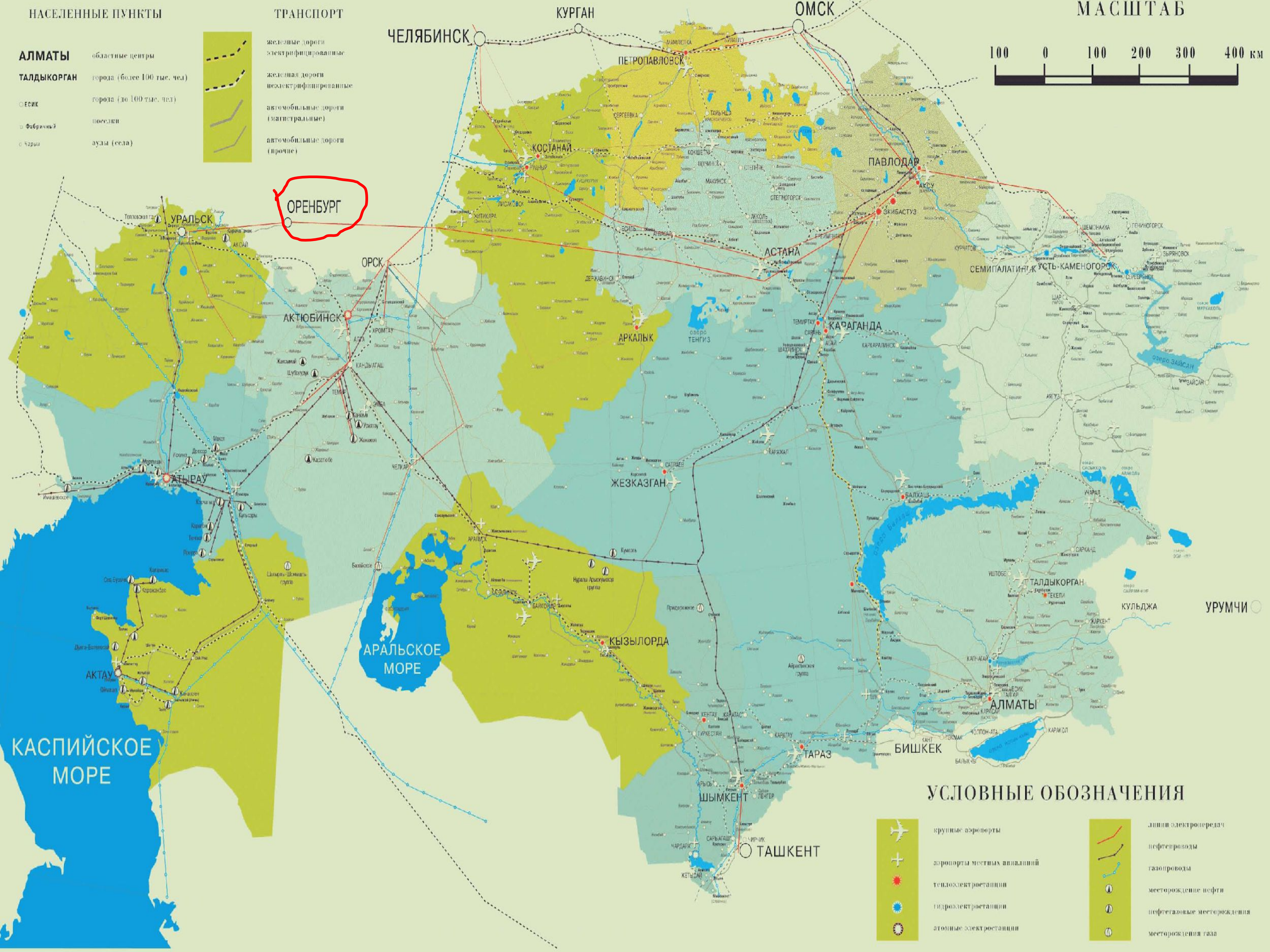
НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ
АЛМАТЫ областные центры
ТАЛДЫКОРГАН города (более 100 тыс. чел)
ЕСИК города (до 100 тыс. чел)
Фабричный поселки
Чарын аулы (села)
ТРАНСПОРТ
железные дороги электрифицированные
железные дороги неэлектрифицированные
автомобильные дороги (магистральные)
автомобильные дороги (прочие)
МАСШТАБ
100 0 100 200 300 400 км
ЧЕЛЯБИНСК
КУРГАН
ОМСК
ПЕТРОПАВЛОВСК
КОСТАНАЙ
ПАВЛОДАР
ОРЕНБУРГ
УРАЛЬСК
ОРСК
АСТАНА
ЭКИБАСТУЗ
СЕМИПАЛАТИНСК
УСТЬ-КАМЕНОГОРСК
АКТЮБИНСК
АРКАЛЫК
КАРАГАНДА
ЖЕЗКАЗГАН
АТЫРАУ
БАЛХАШ
ТАЛДЫКОРГАН
КУЛЬДЖА
УРУМЧИ
АРАЛЬСКОЕ МОРЕ
КЫЗЫЛОРДА
АКТАУ
АЛМАТЫ
БИШКЕК
ТАРАЗ
ШЫМКЕНТ
ТАШКЕНТ
КАСПИЙСКОЕ МОРЕ
озеро ТЕНГИЗ
озеро ЗАЙСАН
УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ
крупные аэропорты
аэропорты местных авиалиний
теплоэлектростанции
гидроэлектростанции
атомные электростанции
линии электропередач
нефтепроводы
газопроводы
месторождение нефти
нефтегазовые месторождения
месторождения газа

2 –астана - Қызылорда қаласы (1925-1929)

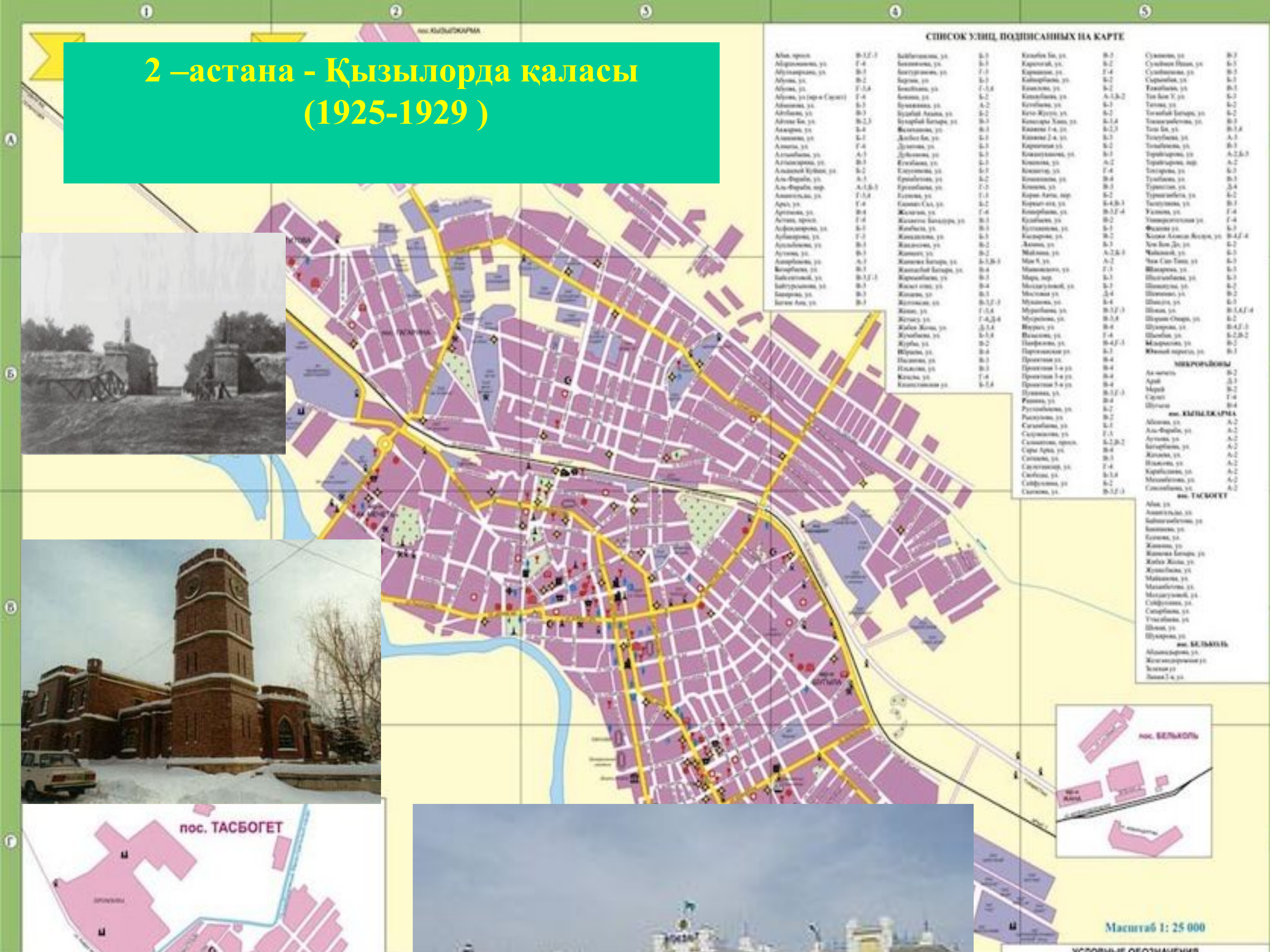

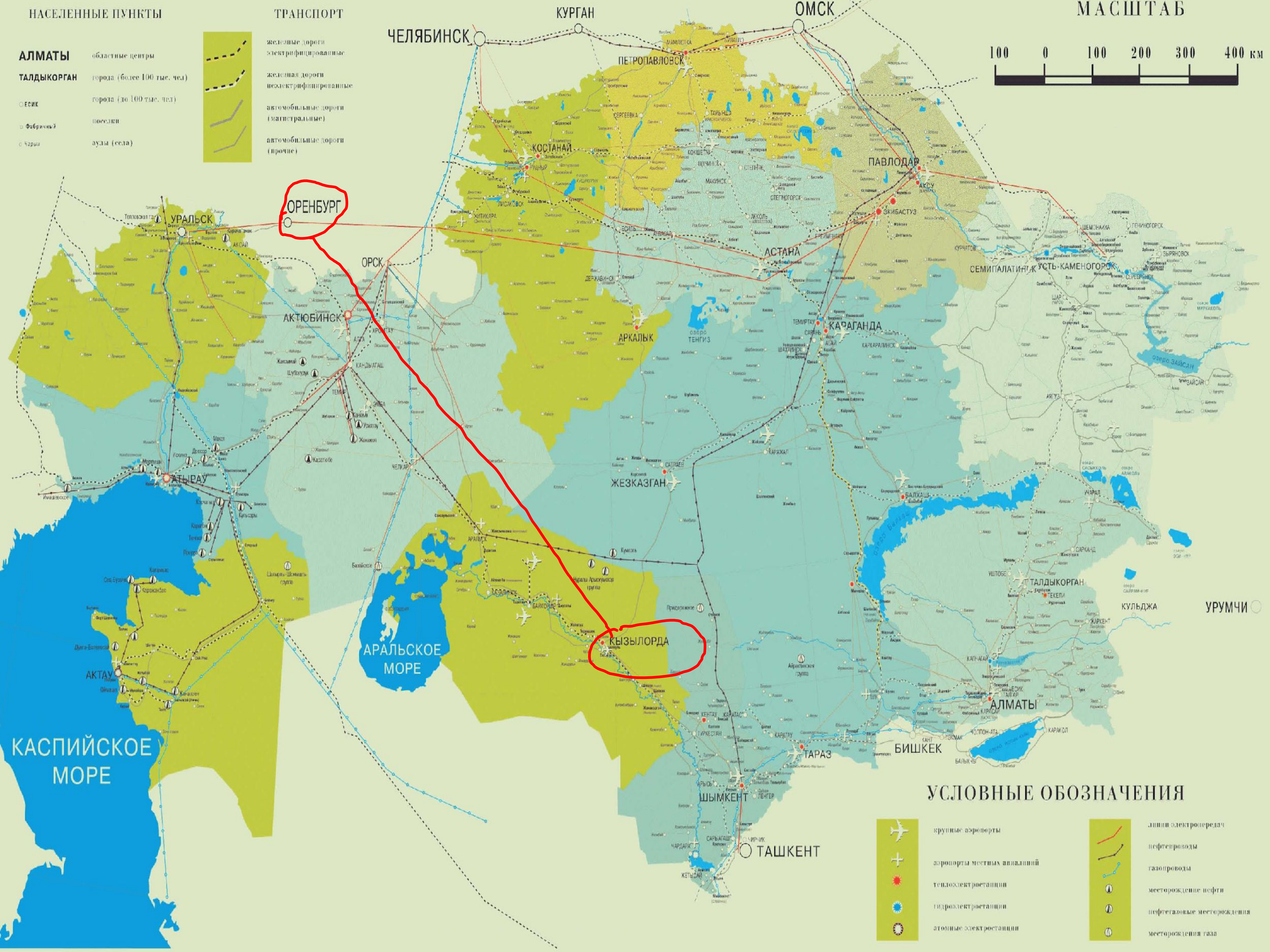
НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ
АЛМАТЫ областные центры
ТАЛДЫКОРГАН города (более 100 тыс. чел)
ЕСИК города (до 100 тыс. чел)
Фабричный поселки
Чарын аулы (села)
ТРАНСПОРТ
железные дороги электрифицированные
железная дороги неэлектрифицированные
автомобильные дороги (магистральные)
автомобильные дороги (прочие)
МАСШТАБ
100 0 100 200 300 400 км
ЧЕЛЯБИНСК
КУРГАН
ОМСК
ПЕТРОПАВЛОВСК
КОСТАНАЙ
ПАВЛОДАР
ЭКИБАСТУЗ
ОРЕНБУРГ
УРАЛЬСК
ОРСК
АСТАНА
СЕМИПАЛАТИНСК
УСТЬ-КАМЕНОГОРСК
АКТЮБИНСК
АРКАЛЫК
КАРАГАНДА
ЖЕЗКАЗГАН
АТЫРАУ
АРАЛЬСКОЕ МОРЕ
КЫЗЫЛОРДА
ТАЛДЫКОРГАН
КУЛЬДЖА
УРУМЧИ
АКТАУ
АЛМАТЫ
БИШКЕК
ТАРАЗ
ШЫМКЕНТ
ТАШКЕНТ
КАСПИЙСКОЕ МОРЕ
озеро ТЕНГИЗ
озеро ЗАЙСАН
озеро Балхаш
БАЛХАШ
УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ
крупные аэропорты
аэропорты местных авиалиний
теплоэлектростанции
гидроэлектростанции
атомные электростанции
линии электропередач
нефтепроводы
газопроводы
месторождение нефти
нефтегазовые месторождения
месторождения газа

3-астана- Алматы қаласы
(1929-1997)

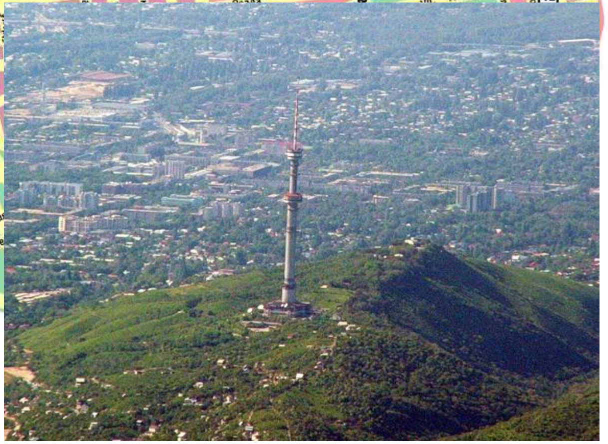

ҚАЗАҚ ЖАЗУЫНДАҒЫ ЛАТЫН ӘЛІПБИІ (1929-1940 ж. дейін)

БАС ӘРІП	КІШІ ӘРІП	АТЫ	ДЫБЫСТАЛУЫ
A	a	а	[а]
B	b	бе	[в]
C	c	це	[ц] және [к]
D	*d*	де	[д]
E	e	э	[э]
Ғ	f	эф	[Ф]
G	g	ге	[г]
H	h	аш	[h]
I	i	и	[и]
J	j	йот	[й]
К	k	ка	[к]
L	l	эль	[л]
M	m	эм	[м]
N	п	эн	[н]
O	0	0	[0]
P	p	пе	[п]
Q	o	қа	[қ]
R	r	эр	[р]
S	s	эс	[с]
T	*t*	тэ	[т]
U	*v*	У	[у]
V	V	ве	[в]
W	w	дубль-ве	[w]
X	X	икс	[ке]
Y	y	игрек	[и]
Z	z	зет	[з [дз]

ҚАЗАҚ ӘЛІПБИІ (1940 жылдан бері)

№	БАС ӘРІП	КІШІ ӘРІП	ӘРІПТЕРДІҢ АТТАРЫ	№	БАС ӘРІП	КІШІ ӘРІП	ӘРІПТЕРДІҢ АТТАРЫ
1	А	а	а	19	Ң	ң	эң
2	Ә	ә	ә	20	О	о	о
3	Б	б	бэ	21	Ө	ө	е
4	В	в	вэ	22	П	п	пэ
5	Г	г	гэ	23	Р	р	эр
6	Ғ	ғ	ға	24	С	с	эс
7	Д	д	дэ	25	Т	т	тэ
8	Е	е	йэ	26	У	у	у
9	Ё	ё	йо	27	Ү	ұ	ұ
10	Ж	ж	жэ	28	Ү	ү	ү
11	З	з	зэ	29	Ф	ф	эф
12	И	и	и	30	Х	х	ха
13	Й	й	кысқа й	31	Һ	һ	һа
14	К	к	ка	32	Ц	ц	цэ
15	Қ	қ	қа	33	Ч	ч	чэ
16	Л	л	эл	34	Ш	ш	ша
17	М	м	эм	35	Щ	щ	ща
18	Н	н	эн	36	Ъ	ъ	айыру белгісі

№	БАС ӘРІП	КІШІ ӘРІП	ӘРІПТЕРДІҢ АТТАРЫ
37	Ы	ы	ы
38	І	і	і
39	Ь	ь	жіңішкелік белгісі
40	Э	э	э
41	Ю	ю	йу
42	Я	я	йа

Латын жазуы

Barlıq adamdar twmısınan azat jäne qadir-qasïyeti men kuqıqtarı teñ bolıp dünïyege keledi. Adamdarğa aqıl-parasat, ar-ojdan berilgen, sondıqtan olar bir-birimen twıstıq,

Араб жазуы

بارلىق ادامدار تۋمىسىنان ازات جانە قادىر-قاسيەتى مەن كۇقىقتارى تەڭ بولىپ دۇنيەگە كەلەدى. ادامدارعا اقىل-پاراسات، ار-وجدان بەرىلگەن، سوندىقتان ولار

Кирилл жазуы

Барлық адамдар тумысынан азат және қадір-қасиеті мен құқықтары тең болып дүниеге келеді. Адамдарға ақыл-парасат, ар-ождан берілген, сондықтан олар бір-бірімен туыстық, бауырмалдық қарым-қатынас жасаулары тиіс.

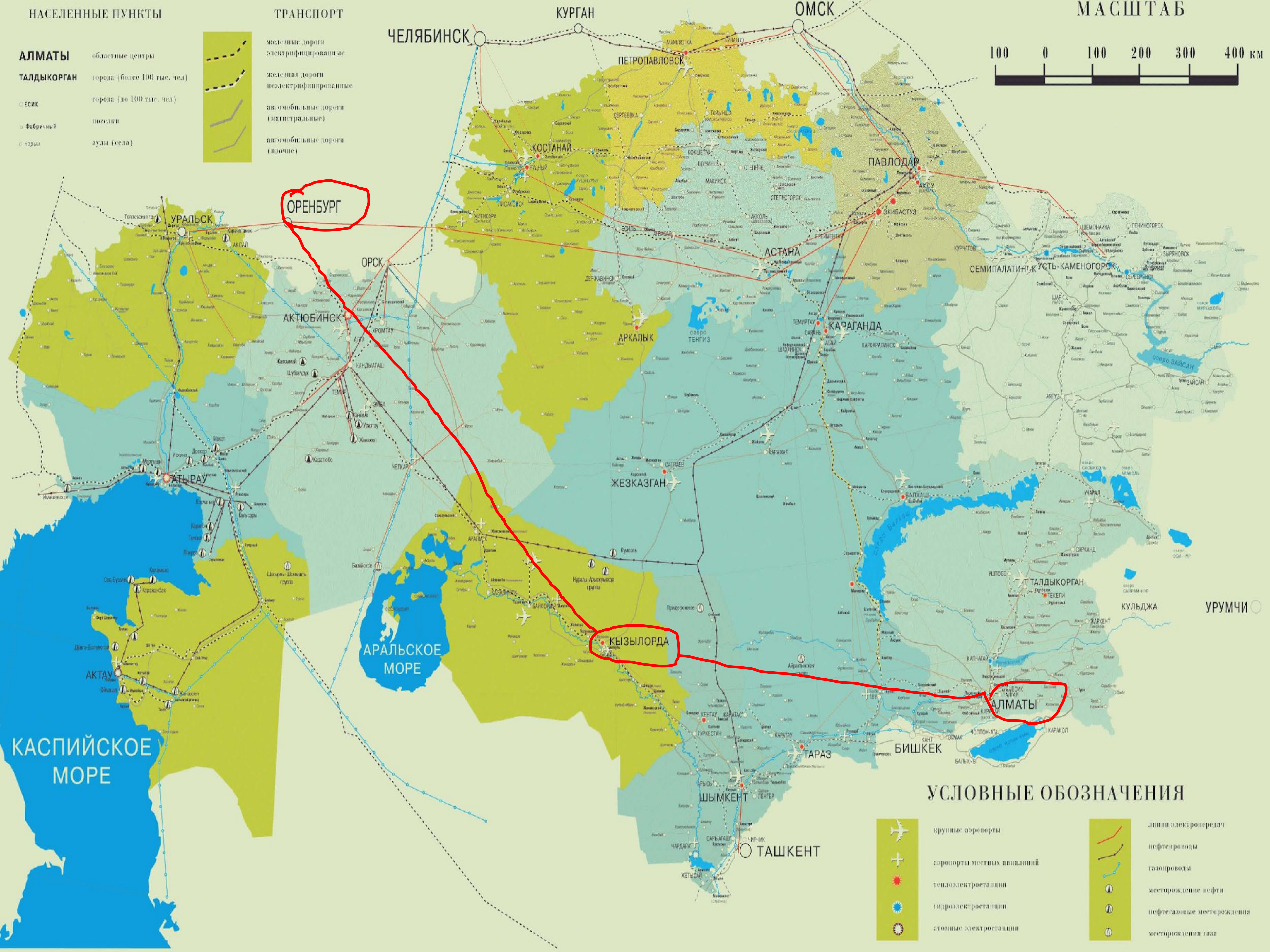
НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ
АЛМАТЫ областные центры
ТАЛДЫКОРГАН города (более 100 тыс. чел)
ЕСИК города (до 100 тыс. чел)
Фабричный поселки
Чарын аулы (села)
ТРАНСПОРТ
железные дороги электрифицированные
железные дороги неэлектрифицированные
автомобильные дороги (магистральные)
автомобильные дороги (прочие)
МАСШТАБ
100 0 100 200 300 400 км
ЧЕЛЯБИНСК
КУРГАН
ОМСК
ПЕТРОПАВЛОВСК
КОСТАНАЙ
ПАВЛОДАР
ЭКИБАСТУЗ
ОРЕНБУРГ
УРАЛЬСК
ОРСК
АКТЮБИНСК
АСТАНА
СЕМИПАЛАТИНСК
УСТЬ-КАМЕНОГОРСК
АРКАЛЫК
КАРАГАНДА
ЖЕЗКАЗГАН
БАЛХАШ
АТЫРАУ
ТАЛДЫКОРГАН
КУЛЬДЖА
УРУМЧИ
КЫЗЫЛОРДА
АРАЛЬСКОЕ МОРЕ
АКТАУ
КАСПИЙСКОЕ МОРЕ
АЛМАТЫ
БИШКЕК
ТАРАЗ
ШЫМКЕНТ
ТАШКЕНТ
озеро ТЕНГИЗ
озеро Зайсан
озеро Балхаш
УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ
крупные аэропорты
аэропорты местных авиалиний
теплоэлектростанции
гидроэлектростанции
атомные электростанции
линии электропередач
нефтепроводы
газопроводы
месторождение нефти
нефтегазовые месторождения
месторождения газа

4-астана- Астана қаласы
(10.12. 1997)

СЕРГІТУ СӘТІ

1-жаттығу. Терезеге бір нүктеге көз алмай қарау. Шешуін тапқан оқушы маған қарайды.

Бір-бірімен сыбайлас.
Бірі айтылады да, естіледі,
Екіншісі жазылады да, көрінеді.

2-жаттығу. Көзді жұмып отырып, жұмбақты тыңдаймыз, шешуін тапқан оқушы көзін ашады.

Бір ағашта отыз жеті алма.
Оны алып жемек болсаң,
Он екісі тамағыңнан еркін өтіп кетеді, Қалған 25-сі қақтығып барып өтеді.

3-жаттығу. Басты қозғалтпай отырып, жоғары, төмен қарайсыңдар.

Дыбыс емес, таңба,
Оқылмайды, жазылады.
Бірақ сөзден табылады.
Ол қай әріптер еді.
Ойлап көрші, есіңде бар ма?

І.деңгей. Тест тапсырмаларын орындау.

1. Қай тіл білімінің саласы дыбыстарды зерттейді ?

А) лексика; В) морфология; С) фонетика;   D) синтаксис

2. Әліпби қай тілден енген сөз?

А) орыс;   В) грек; С) араб;   D) латын.

3. Сөздің ең кішкене бөлігі қалай аталады?

А) дыбыс; В) сөз; С) сөз тіркесі; D) сөйлем.

4. Дыбыстың жазбаша таңбасы қалай аталады?

А) әріп ; В) пиктограмма; С) иероглиф;   D) буын.

5. Қазақ әліпбиінде қанша әріп, қанша дыбыс бар ?

А) 37, 12;   В) 42,37;   С) 25,12;   D) 42,33.

ІІ.деңгей. 1. Мақал- мәтелдердегі әрбір сөзде қанша әріп, қанша дыбыс бар екенін белгілеу.

Аяққа кісен салуға болар,
Тілге кісен салынбас.

Қотыр қолдан жұғады,
Пәле тілден жұғады.

2.Қазақстан астаналарын әліпби тәртібімен тізіп жазу.

ІІІ.деңгей. Дыбыстар туралы 1-2 әріпті жұмбақ шығару.

І.деңгей. Тест тапсырмаларын орындау.

1.С; **2.** С ; **3.** А; **4.** А; **5.** В

ІІ.деңгей.

1. **Аяққа кісен салуға болар,**
Тілге кісен салынбас.

Қотыр қолдан жұғады,
Пәле тілден жұғады.

2. ***Алматы , Астана, Қызылорда, Орынбор.***

ІІІ.деңгей. Дыбыстар туралы 1-2 әріпті жұмбақ шығару.

Үлгі: **“Б” – дан бастасаң –**
Киім киетін,
“Б” алып тастасаң –
Жеміс теретін.
(Бөрік - өрік)

Тауда бар,
Таста жоқ.
Жауда бар,
Доста жоқ.
(У)

© www.BFoto.ru

Үй тапсырмасы:

1) 237-жаттығу.Төмендегі сөздерді әліпби тәртібімен жазыңдар

2)Қазақ әліпбиі туралы түсінік.

3) *Қазақ әліпбиінің авторы туралы мәлімет жинау. **239-жаттығу. Оқып, түсінгендеріңді әңгімелеу.**